

Major vet. MVDr. Vladimír Chládek:

Úkoly veterinářů vzhledem k obraně státu.

Zkušenosti z minulé války a hrozba totální války odůvodňují požadavek všestranné branné přípravy. Materiální příprava obrany státu zdůrazňuje význam tak zvaných služeb nad dosud obvyklou míru, ukládá však zároveň jejich orgánům, aby mimo důkladné odborné znalosti osvědčili také všechny nutné vlastnosti vojenské. Nestačí jen připravit armádu, nýbrž všechny složky veřejného života. Všude by se měl projevovat dobrý vojenský duch svou přímostí a rázností, klidnou rozvahou a předvídáním, iniciativou a rozhodností a ochotou k odpovědnosti a k obětem.

Úkoly veterinářství se zřetelem na brannost záleží ve využití moderních poznatků veterinářské medicíny, pokud jimi lze přispět k dosažení, udržení a k zvýšení schopnosti státu k obraně. To vyžaduje, aby především byly sbírány a studovány odborné poznatky a řešeny odborné

otázky, které mohou mít význam v době branné pohotovosti státu. Někdy půjde jen o prohloubení běžných problémů nebo o řešení známých otázek, které se v míru pro neaktuálnost odkládá, mnohé problémy nutno však teprve vyhledat a hledat cesty k jejich řešení. Poučení musíme čerpat především z historie minulých válek, dále ze studia moderního válčení; mnoho nových námětů vyplývá konečně z neustálého pokroku vědy. Branná pohotovost veterinářství musí být zabezpečena po stránce organizační — vojensky i vědecky — po osobní stránce — rozdělení a výcvik — a po stránce materiální — opatření a zajištění materiálu. Vše, co se podniká pro budoucnost, musí být budováno pod zorným úhlem brannosti, ať již jde o opatření organizační — zákony, nařízení — osobní — výchova — nebo materiální — budování ústavů a p.

Velká úloha v přípravě k brannosti připadá veterinářům při budování účelné ochrany zdraví zvířat, aby byl zajištěn dostatek zvířat co nejlepší užitkovosti. Soustavné sledování a potírání hospodářsky důležitých nemocí zvířat zvyšuje rentabilitu chovů a posiluje domácí zdroje. Především třeba přezkoušet dosavadní opatření veterinářské policie, zda vyhovují zvýšeným požadavkům vzhledem k obraně státu. Je velmi důležité, aby nákazy, které v míru nemají hospodářského významu, ale za války nabývají nebezpečných forem a ohromného rozsahu, byly úplně utlumeny, t. j., aby byla bezpečně odstraněna všechna ojedinělá ložiska. To se týká na př. svrabu koní. Dále je nutno se připravit na nákazy, které se u nás nevyskytly, aby jejich detekce a potírání nebylo spojeno s drahou ztrátou času. Běžná ochranná opatření, jejichž původ je namnoze již starého data, třeba upravit tak, aby byla co nejjednodušší a nejúčelnější a odpovídala nejnovějším poznatkům vědy. Při tom nesmíme pouštět se zřetele, že v době branné pohotovosti nutno počítat i s úmyslným rozšiřováním přenosných chorob. K účelné přípravě veterinářské policie patří zřízení diagnostických stanic ve všech zemích státu, zajistit nerušenou výrobu očkovacích látek a zorganizovat účelné soustavný veterinářský výzkum. Veterinářská policie se zakládá na zákonech, které neodpovídají již moderní potřebě. Víme, že dnes způsobují na domácích zvířatech největší hospodářské škody nákazy, o kterých se zákonná nařízení nezmiňují, nebo které dosud užívanými methodami utlumit nelze.

Má-li se veterinářská policie orientovat k budoucnosti, musí přihlížet nejen k přenosným chorobám, ale ke všem hromadným a hospodářsky významným nemocem zvířat, proti nimž jednotlivec nic nezmuže. Ve vojsku, které po léta vede podrobné statistiky škod, zaviněných chorobami zvířat, nemohlo ujít pozornosti, že největší hospodářské škody na zvířatech hrozí od nemocí, které se dosud soustavně nesledovaly a které mají svou příčinu ve všeobecném oslabení odolnosti zvířat vlivem nepřírozené životosprávy.

Racionalisace zemědělství využívá technického pokroku, zasahuje však stále víc a více do životosprávy zvířat. Shon po rekordech užitkovosti vede k tomu, že se povážlivou měrou podlamuje odolnost zvířat. Proto přibývá tolik nemocí zvířat. Racionalisace začíná s intenzivní produkcí rostlinné výroby, s intenzivním a často neúplným, jednostranným hnojením půd a výsledek je, že si fytopathologové nařikají na povážlivé množení se nemocí rostlin. Není divu, že ochuzená půda nemůže rostlinám poskytnout, čeho potřebují, a že nedostatečně živěné rostliny podléhají snadno různým škodlivým vlivům. Z produktů ochuzené země žijí zvířata

a lidé. I jejich odolnost je postupně víc a více ohrožována. V cizině si těchto úkazů všimají. Ne nadarmo je konstituční problém v popředí vědeckého zájmu. Je to cesta slibující mnohostrannou profylaxi nemocí a hospodářských škod. Jistě vyžaduje racionalisace zemědělství podrobné biologické kontroly, nemají-li během doby vzniknout nedozírné škody.

Tento problém se rozvinul při studiu konstitučních osteopathií koní. Zde běží jen o to, zajistit v potravě vhodný poměr vápníku k fosforu. Již tento drobný výsek ukázal, jak velký význam pro odolnost individua má správná, zejména úplná výživa. Ukázal se také potěšitelný fakt, že se v chovu domácích zvířat dědičnost dispozice k onemocnění přec jen přeceňovala. I když dnes víme jen málo o vzájemné souhře minerálních látek, vitaminů a orgánů s vnitřní sekrecí, přec jen můžeme mnohé poznatky prakticky uplatnit. Šířit poznatky o významu přirozené životosprávy znamená chápat souvislost zdraví rostlin, zvířat a lidí.

U nás se chovu koní v zemědělství nevěnuje pro jeho malou rentabilitu ta pozornost, které si zasluhuje vzhledem na obranu státu. Je omyl se domnívat, že stačí zvýšit nákupní ceny, abychom dosáhli dostatečného počtu jakostí vyhovujících produktů. Pro rentabilní chov koní třeba u nás připravit půdu.

Přechod k branné pohotovosti znamená pro většinu koní základní změnu životních podmínek. Je v zájmu věci, aby tato změna nebyla značná a náhlá, jinak dochází již v prvních dnech branné pohotovosti k zbytečným ztrátám. I koňstvo třeba účelně a včas připravit. Je třeba šířit moderní poznatky účelné péče o koně a zejména pracovat k tomu, aby naše koňstvo bylo otužilé a vytrvalé. K problémům veterinářské hygieny vzhledem k brannosti patří účelné řešení nouzového ubytování zvířat, jejich ochrana před bojovými chemickými a biologickými látkami a před leteckými útoky vůbec. Nezbytné je zvýšit úroveň civilního podkovářství, zejména ve východních krajích republiky.

Zabezpečit náležitou léčebnou péči nemocným a raněným zvířatům v době branné pohotovosti a učinit k tomu účelu všechny nutné přípravy vyžaduje především studia therapie, pro jejíž aplikaci v míru není příležitost. Jde tu o válečnou veterinářskou chirurgii a o léčení zvířat, zasažených bojovými látkami. Již účelnou první pomoc nutno připravit výběrem, výcvikem a rozdělením pomocných sil a zajištěním potřebného materiálu. Nedostatek odborných sil a hospodárnost s prostředky nutí k centralisaci intenzivní léčebné činnosti, které v míru není třeba. To zas vyžaduje, aby byla předvídána doprava nemocných a raněných zvířat. Ústřední léčebná veterinářská střediska musí být vhodně vybavena. Co z těchto zařízení lze uvést ve skutek již v míru, je vítanou přípravou na dobu branné pohotovosti.

Odpovědné úkoly čekají veterináře v době branné pohotovosti v oboru hygieny surovin zvířecího původu a výrobků z nich. Jde hlavně o potraviny živočišného původu, na nichž je závislá výživa a zdraví lidí. Činnost veterináře nesměruje však jen k ochraně zdraví lidí. Zejména v době branné pohotovosti záleží velmi na tom, aby bylo využito všech surovin, které mohou sloužit výživě lidí, ale aby vůbec bylo co nejvíce využito cenných organických hmot, třebas se k výživě lidí již nehodí. V míru se mnoho takového materiálu zničí. V době branné pohotovosti bude třeba úzkostlivě šetřit. Nebude závadou, naučíme-li se již v míru lépe

hospodařit s dosavadními odpadky. Čím více se však pouští ze zvířecích surovin do konsumu nebo do jiné spotřeby, tím odpovědnější je úkol veterináře, který rozhoduje o jejich použitelnosti, o opatřeních, za nichž lze podmíněně způsobilé suroviny zpracovat, zkrátka o rozsahu a o způsobu zužitkování. Ochrana a posuzování surovin a produktů zvířecího původu je zvláště ošemetná v chemické válce a při použití bojových biologických látek. Vždy se posuzovatel musí snažit, aby bezpečně chránil zdraví lidí a zvířat a při tom zachránil co nejvíce hospodářsky významných hodnot. V době branné pohotovosti nabývá zvláštního významu konzervace potravin živočišného původu a balení takových potravin, jejich ukládání a doprava. Tyto problémy technologie a hygieny potravin živočišného původu třeba vyřešit tak, aby bylo zabráněno přepjatým a hospodářsky škodlivým opatřením, a na druhé straně, aby nebylo ohroženo zdraví lidí.

Jak vidět z tohoto stručného přehledu, ukládá příprava k brannosti i veterinářům řadu drobných i větších úkolů a jejich splnění vyžaduje zvýšeného úsilí a zvýšené pracovní výkonnosti již v míru. Žádná poctivá práce není marná. Z příprav k brannosti lze mnohých využít již v míru.

Z cizích revuí.

PRZEGLĄD KAWALERYJSKI, roč. XV, čís. 4 (150), duben 1938.

Mjr. dypl. Wacław Zatorski: Stan wojskowości mongolskiej za czasów Czyngis-chana. (Organisace mongolského vojska za doby Čingischánovy.)

S hlediska vojensko-historického je tento článek velmi zajímavým dokladem vysoké vojenské úrovně tehdejších mongolských národů na konci 12. a na počátku 13. století, pokud jde o organizaci a vojenské umění.

V úvodu se zabývá autor geografickým rozložením tehdejších mongolských plemen a politickým vývojem velké mongolské říše, který vrcholí nastoupením vlády chána Temučina, syna chána Jesugeje.

Všeobecný sněm vládců všech mongolských plemen zvolil ho r. 1206 chánem všech chánů a propůjčil mu titul Čingischán.

Čingischán pojal myšlenku státi se vládcem světa. Svůj plán rozvrhl na 18 dobových etap (vojenských výpadů), ale smrt r. 1227 udělala kříž nad jeho dalšími výboji.

Svým nástupcům zanechal říši, která zaujímala Mongolsko, Mandžusko, sev. Čínu a Indii, Iran a velkou část nynějšího asijského Ruska. Jeho armáda nebyla nikdy větší než 230.000 mužů. V srovnání se silami protivníků, s výsledky jeho výbojů a velkými vzdálenostmi, na kterých jeho armáda operovala, jsou to síly celkem slabé.

Úspěchu dosahoval rychlostí a pohyblivostí své armády, jejíž jádro bylo jezdecké. Mongolský jezdec a kůň měl všechny charakteristické známky kočovníka. Tvrdé podmínky života na stepi učinily z obou výtečný vojenský a bojový prostředek, jehož největší předností mimo odolnost a statečnost byla nízká životní úroveň, spokojující se často stepními kořínky, lišejníky a někdy i pitím koňské krve.

První předvojenskou výchovu dostal vojin již jako dětko na stepi, další výcvik vykonával ve vojenských jednotkách, jejichž odolnost a bojová schopnost byla v čas míru udržována pořádáním velkých lovů, jejichž organisace a účel se dají přirovnat k dnešním závěrečným cvičením.